

สาระน่ารู้เกี่ยวกับยาจีน

แพทย์จีน ปะการัง เขตคาม (裴仁)

หลายคนอาจจะเคยสงสัยว่า “ยาจีนคืออะไร มีประโยชน์ต่อร่างกายอย่างไร”

วันนี้เราจึงมีความรู้เล็กๆ น้อยๆ เกี่ยวกับยาจีนมาฝากกันค่ะ

ยาจีนเป็นสารประกอบประเภทยาที่ใช้ในการป้องกัน วินิจฉัยและรักษาโรคของแพทย์จีนแผนโบราณ ที่สำคัญมาจากสมุนไพรธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ยาแปรรูปซึ่งรวมทั้งยาที่มาจากพืช สัตว์ แร่ธาตุและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสารเคมี บางส่วนกับยาที่ผลิตจากสิ่งมีชีวิต

การประยุกต์ใช้ยานั้นต้องถือทฤษฎีแพทย์แผนโบราณจีนเป็นพื้นฐาน สรรพคุณของยาจีนที่สำคัญมีฤทธิ์ทั้ง 4 (หนาว ร้อน อุ่น เย็น) และกลิ่นทั้ง 5 (เปรี้ยว ขม หวาน เผ็ด เค็ม) ทิศทางของยาทั้ง 4 (ขึ้น ลง ลอย จม) กุญจิง (ฤทธิ์ในการเข้าถึงเส้นลมปราณ) และพิษของยา เพื่อการใช้ยาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย แพทย์จำเป็นต้องเข้าใจความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผสมตัวยา ข้อต้องห้าม ปริมาณที่ใช้ วิธีรับประทานและการปรับยา

ยาจีนมีผลข้างเคียงหรือไม่? ถือเป็นอีกคำถามที่มักจะได้ยินกันบ่อยๆ

ทุกสิ่งบนโลกนี้ล้วนมี 2 ด้านกันทั้งนั้น ไม่เว้นแม้แต่ยาสมุนไพรถึงแม้จะมีประโยชน์มากเพียงใดแต่หากใช้ไม่เหมาะสมก็ก่อให้เกิดผลเสียได้เหมือนกันค่ะ

ยาจีนส่วนใหญ่เป็นสมุนไพรจากธรรมชาติ สารออกฤทธิ์ค่อนข้างมีความซับซ้อนถึงแม้เป็นยาเหมือนกันแต่ก็มีผลข้างเคียงที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปผลข้างเคียงของยาจีนมีน้อยกว่ายาแผนปัจจุบันแต่สมุนไพรจีนบางชนิดมีพิษและผลข้างเคียงมาก เช่น ปรอท (水银) ส้มแขกดิบ (生藤黄) เป็นต้น สมุนไพรที่มีพิษเล็กน้อย เช่น แปะฮู่จี้ (白附子) โหระขั่วโศดดิบ (生半夏) กำซู่ยดิบ (生甘遂) โหระมอนดิบ (生川乌) เป็นต้น

เมื่อมีการใช้ยาสมุนไพรเหล่านี้จึงต้องระมัดระวังเพราะหากใช้ยาเกินขนาดมักทำให้เกิดพิษและมีอันตรายต่อร่างกายได้ ดังนั้นสมุนไพรที่เป็นพิษต้องใช้ภายใต้คำแนะนำของแพทย์เท่านั้น

ข้อควรระวังและข้อแนะนำในการทานยาจีน

1. ควรทานยาภายใต้คำแนะนำของแพทย์ไม่ควรนำมาใช้เองโดยขาดความรู้
2. ไม่ควรใช้ยาในปริมาณมากหรือใช้ยาเป็นระยะเวลานานๆ
3. ไม่ควรใช้ร่วมกับยาตัวอื่นควรปรึกษาแพทย์ก่อน
4. เมื่อต้องทานยาจีนร่วมกับยาแผนปัจจุบันอาจเกิดอาการไม่พึงประสงค์ได้
5. สมุนไพรที่ถึงแม้ไม่มีพิษแต่อาจมีผลข้างเคียงกับคนที่มิโรคมุมิแพ้ได้
6. การทานยาจีนควรทานหลังรับประทานอาหาร 30-60 นาทีเพื่อหลีกเลี่ยงการระคายเคืองกระเพาะอาหาร
7. ก่อนและหลังที่จะดื่มยาจีนประมาณหนึ่งชั่วโมง ไม่ควรดื่มชา กาแฟ นม หรือนมถั่วเหลือง เพื่อหลีกเลี่ยงปฏิกิริยาทางเคมีที่อาจจะมีผลกระทบต่อการรักษา สามารถทานน้ำเปล่าตามหลังทานยาจีนได้
8. หลังรับประทานยาจีนหากมีอาการอึดอัดไม่สบายหรือมีอาการท้องเสียควรปรึกษาแพทย์
9. ขณะรับประทานยาจีนอยู่หากมีอาการไอ เป็นไข้หวัด ควรหยุดรับประทานยาก่อน
10. ถ้ารู้สึกว่ายามีรสขมสามารถเพิ่มน้ำผึ้งลงไปเล็กน้อยได้

หมายเหตุ: เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญาของคลินิกหัวเฉียวฯ แพทย์แผนจีน

ใช้เผยแพร่เพื่อเป็นวิทยาทานความรู้แก่ประชาชน

ห้ามมิให้คัดลอกในเชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับอนุญาตทุกกรณี

注意: 这份文件的版权和知识产权属于华侨中医院，仅对外宣传和传播科普知识所用。禁止擅自用于任何形式的商业谋利。

Attention: The copyright and intellectual assets are belonged to the Hua Chiew (TCM) Clinic for public knowledge only. It is prohibit to copy for commercial purposes in all cases without permission.